

Třeбенice

Město Třeбенice leží na úpatí západní části Českého středohoří ve výšce 228 m n. m. Ve světě se proslavilo českými granáty, které se na Třeбенicku těží dodnes. V bývalém luteránském kostele se nachází Muzeum českého granátu, kde je možno si prohlédnout historii těžby i kolekci šperků.

Před rokem 1173 byly Třeбенice známy jako trhová ves. Statut města získaly v roce 1224. V roce 1299 bylo městu uděleno hrdelní právo a roku 1433 byly založeny městské knihy.

Siluetu města dotváří zřícenina hradu Košťálov z 9. století. Na tomto hradu sídlil na přelomu 14. a 15. století rod Kaplířů ze Sulevice. Další zajímavostí je třeбенický gradual, ručně psaný a malovaný Matoušem Ornysem z Lindperka, který vznikl v letech 1574 - 1578. Mezi další památky patří kostel Narození Panny Marie, jehož stavba byla zahájena v 16. století, a morový sloup z roku 1705 (pomník MUDr. Václava Pařka). Zajímavý je i areál starého hřbitova s dřevěnou zvonici a zvonom od Brikcího z Cinperka, také z 16. století.

Celá krajina je historicky spjata s pěstováním vinné révy, což dokládá vinařská kniha z 16. století, která je v současné době vystavena v muzeu. Ovocnářství zde má rovněž bohatou historii a podstatná část jeho produkce se vyvážela v dřívějších dobách po Labi do Německa. Už v roce 1895 zde vznikla první česká továrna na zpracování ovoce.

Třeбенice jsou ideálním výchozím místem pro turistické výlety do Českého středohoří, jsou i přirozeným kulturním centrem s bohatým celoročním programem včetně pravidelných koncertů vážné hudby v Muzeu českého granátu. Pro milovníky koupání je k dispozici přírodní nádrž v Mrsklesích s možností stanování.

Krajina je trvale obhospodářována zemědělsky, v současné době spíše menšími podniky se zaměřením na ovocnářství a na základní výrobu. Významnými firmami se sídlem v Třeбенicích jsou stavební firmy a pekárna.

Město je členem svazku obcí INTEGRO s partnerstvím s místní částí Lipska, Wiederitsch.

Die Stadt Třeбенice liegt im westlichen Teil des Böhmisches Mittelgebirges in einer Höhe von 228 m über NN. Weltweiten Ruhm errang Třeбенice durch den sogenannten böhmischen Granat, der bis heute in Třeбенice abgebaut wird. In der ehemaligen evangelisch-lutherischen Kirche befindet sich das Museum des böhmischen Granats, wo Exponate und Dokumente zur Geschichte des Granatabbaus sowie eine Schmuckkollektion ausgestellt sind.

Vor dem Jahr 1173 war Třeбенice als Marktplatz bekannt. Den Stadtstatus erhielt es 1224. Im Jahr 1299 wurde der Stadt das peinliche Recht (alter Begriff für Strafrecht) verliehen. 1433 wurden erste Stadtbücher gestiftet.

Die Silhouette der Stadt wird von der Ruine der Burg Košťálov aus dem 9. Jahrhundert geprägt. Auf dieser Burg siedelte an der Wende vom 14. zum 15. Jahrhundert das Geschlecht der Kaplířů von Sulevice. Sehenswert ist das Gradual von Třeбенice, eine zwischen 1574 - 1578 entstandene und von Matouš Orny von Lindperk illustrierte Handschrift. Von touristischer Bedeutung sind gleichfalls die Kirche Mariae Geburt, die Pestsäule aus dem Jahr 1705 (ein Denkmal für den Arzt Václav Pařk) und das alte Friedhofsareal mit seinem hölzernen Glockenturm.

Das gesamte Gebiet ist traditionell mit dem Wein- und Gemüsebau verbunden. Ein großer Teil der Ernte wurde in früheren Zeiten entlang der Elbe nach Deutschland ausgeführt. Schon 1895 entstand hier die erste böhmische Fabrik für Gemüseverarbeitung.

Třeбенice ist ein idealer Ausgangspunkt für touristische Ausflüge in das Böhmisches Mittelgebirge. Für Freunde klassischer Musik finden regelmäßig Konzerte im Museum des böhmischen Granats statt. Badelustigen steht der Naturstausee in Mrsklesy inklusive Campingmöglichkeit zur Verfügung.

Das Gebiet wird von kleineren Unternehmen, die auf Gemüseanbau spezialisiert sind, landwirtschaftlich genutzt. Wichtige Unternehmen mit Sitz in Třeбенice sind Baufirmen und eine Bäckerei.

Die Stadt unterhält eine Partnerschaft mit dem Leipziger Stadtteil Wiederitsch.

Vybrané ukazatele	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Ausgewählte Daten
Obyvatelstvo celkem	1 713	1 709	1 703	1 707	1 692	1 723	Bevölkerung
v tom:							davon:
muži	853	850	849	858	847	848	männlich
ženy	860	859	854	849	845	875	weiblich
Podíl obyvatel ve věku v %							Bevölkerung im Alter in %
0 - 14 let	16,6	16,9	16,4	15,9	15,5	15,2	im Alter 0 - 14
15 - 64 let	68,4	68,2	68,2	68,2	68,9	68,8	im Alter 15 - 64
65 a více let	15,1	14,9	15,3	15,8	15,7	16,0	im Alter 65 +
Index stáří	90,8	87,9	93,2	99,3	101,1	105,3	Altersindex
Celkový přírůstek	-2	-4	-6	22	-15	31	Gesamtveränderung
na 1 000 obyvatel	-1,2	-2,3	-3,5	12,9	-8,9	18,0	je 1 000 Einwohner
Hustota obyvatel na 1 km ²	78	78	78	78	77	79	Einwohner je km ²
Uchazeči o zaměstnání	.	115	95	100	93	85	Arbeitslose